

ROMÂNUL

Tara aşteaptă cu nerăbărie ca toți acei cari sunt buni patrioți să se înțeleagă pentru salvarea patrimoniului național.

ABONAMENTUL Pe un an 120 Lei
Pentru autorități, instituțiuni 250 Lei * ORGAN POLITIC ȘI SOCIAL * REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA A K A D Strada V. Alexandri No. 6.

Doliul Franței.

Președintele Franței a fost asasinat.

Un nebun trage 5 gloanțe, dintre cari 2 lovesc mortal pe Paul Doumer, președintele Franței, care după câteva ceasuri moare. Rezultatul alegerilor din Franța. — Alegerea noului președinte.

In viața politică a Franței se deschide o lungă și grea criză.

Vineri — 6 Maiu — s'a răsunând peste tot pământul cu iușeala fulgerului, știrea că președintele Franței Paul Doumer a fost impuscat de anarhistul Gorgulof. Vestea aceasta tristă, tristă ca și ce fapt care este făcut fără scop, ci numai pentru a produce cu arde pe răul, a scandalizat pe toată lumea. Din toate colțurile pământului, s'au îndreptat spre Paris cuvinte în care gestul ticălos al rusului Gorgulof era vestit și condamnat, aducându-se în același timp omagii Franței.

Noi, din acest colț de țară, înțierăm nebuneasca faptă care a răpit Franței pe unul din cei mai buni fii ai săi.

Cum s'a produs atentatul?

Atentatul contra lui Paul Doumer s'a produs Vineri la ora 3 și 30 minute, pe când Doumer vizita expoziția organizată de scriitorii foști combatanți. Asasinul — rusul Gorgulof — a reușit să se apropie de președintele Doumer și din imediata apropiere a tras cinci gloanțe de revolver. Doumer a fost atins de 2 gloanțe, unul în cap și al doilea în partea dreaptă a pieptului.

Tot atunci, a mai fost lovit de un glonte și scriitorul Claude Farrère.

Lovit de gloanțe, președintele Doumer, s'a prăbușit la pământ. Natural asistenții au fost cuprinși de spaimă, producându-se o învâlmășeală, în care asasinul a încercat să scape, dar a fost prins de șeful siguranței, Guichard, care l-a desarmat și predat polițiștilor.

Președintele Doumer a fost imediat transportat la spitalul Beaujon unde i s'au scos gloanțele și i s'au făcut două transfuzii de sânge. Doumer a leșinat. Spre seară medicii considerau starea foarte gravă, dar sperau să-i poată salva viața. Mai târziu Doumer și-a revenit, putând schimba câteva cuvinte cu soția sa, apoi starea sa a început să se înrăutățească tot mai mult, iar medicii își perduseră speranța-

La ora 1 noaptea a început agonia, iar la orele 4 și 40 minute Doumer a murit. În momentul morții, în jurul lui Doumer se aflau membrii familiei, D. Tardieu și majoritatea ministrilor. Corpul său a fost transportat la Elisée, unde a fost expus în sala de ceremonii pe unde a defilat o mulțime enormă de oameni, veniți să aducă ultimul salut fostului președinte. Inmormântarea a avut loc Mercuri. La inmormântare a participat o mulțime foarte mare. Toate țările și-au trimis delegații cari să participe.

Câteva cuvinte despre Doumer.

Paul Doumer s'a născut la 22 Martie 1857 — deci moare în vârstă de 75 ani — într'un sat de munte. Părinții săi erau muncitori, ceea ce a fost și el. A învățat singur, ajungând avocat, publicist, mai târziu profesor universitar, deputat și de mai multe ori ministru. În timp a fost guvernator al Siriei apoi președintele Senatului, iar anul trecut a fost ales președinte al republicii, învingând față de Briand.

Impresia produsă de asasinat.

La Paris știrea atentatului a produs o senzație enormă. O mare mulțime de oameni s'a adunat în fața spitalului unde era internat Doumer încât a fost nevoie de câteva detașamente de poliție pentru păstrarea ordinii. În celelalte țări emoția și impresia a fost de asemeni mare. Din toate părțile s'au trimis guvernului francez și familiei, telegrame de condoleanțe.

Cine este asasinul.

Ancheta făcută de poliție a stabilit că atentatorul este rusul Gorgulof. El a declarat că a omorât pe președintele republicii pentru că Franța ajută pe comuniști. Aceste la început, pe urmă s'a constatat că Gorgulof este comunist. Soția lui a fost deasemeni arestată.

Rezultatul alegerilor parlamentare în Franța

La 1 și 8 Maiu au avut loc în Franța alegerile pentru noua cameră. La primul scrutin partidele de stânga (radicalii, radicalii socialiști și socialiști unificați) au obținut o majoritate relativă punând în minoritate guvernul. Rezultatul, nu era definitiv deoarece în 356 circumscripții de votare, se declarase balotaj. Alegerile în balotaj au avut loc luni. Această a doua alegere — în care se credea că în urma asasinării lui Doumer, partidele de dreapta vor câștiga ce au pierdut, partidele de stângă amintite mai sus au câștigat victoria, silind guvernul Tardieu să demisioneze.

În urma acestui rezultat guvernul Tardieu a decis ca imediat după alegerea noului președinte să înainteze demisia. Tot atunci dl. Tardieu a cerut noului președinte să nu-l mai însărcineze cu formarea guvernului și să nu reînvoiască investitura ministrilor demisionați.

Urmarea acestor alegeri

La Paris, nimeni nu caută să ascundă că rezultatul definitiv al alegerilor înseamnă o puternică înaintare spre stânga. Pentru moment, presa de stânga,

se mărginește să și manifesteze sgomotos satisfacția victoriei, fără a atinge însă problema delicată pe care o pune luarea puterii și constituirea majorității de mâine. În aceasta privință presa nu face nici un pronostic soluția va fi găsită în viitoarele discuțiuni dintre partidele învingătoare, discuțiuni cari au și început între radicali și socialiști. Sunt semne că de data aceasta, discuțiunile dintre aceste două partide vor duce la rezultat, socialiștii acceptând colaborarea și cerând pentru el ministerul afacerilor streine și cel de războiu.

...și în politica românească!

Dacă alegerile franceze, au asupra politicii de acolo influențe mari, rezultatul acestor alegeri, va influența fără îndolală și asupra politicii noastre interne.

Guvernul Iorga-Argetoianu, în ultimul timp, ducea tratative cu guvernul francez pentru acordarea unui mare împrumut, pe care statul francez să-l acorde statului român. Guvernul Tardieu era favorabil acestui lucru. Ori, acum Tardieu demisionând, și venind la guvern partidele de stânga,

care nu au prea multă simpatie pentru România, împrumutul s'a dus. Ce se va face guvernul Iorga-Argetoianu fără acest împrumut care era considerat salvator, nu se poate ști. În tot cazul însă guvernul nostru, e pus într'o situație extraordinară de grea

Noul președinte al republicii franceze a fost ales.

Constituția franceză prevede că în caz de moarte al președintelui, Camera și Senatul se întrunesc imediat la Versailles, constituindu-se în Adunare electorală și procedând la alegerea noului președinte.

Cum vechea cameră a fost dizolvată, iar cea nouă nu fusese încă aleasă și constituită, Marți, când s'a făcut alegerea, s'a convocat tot camera veche.

Pentru președinția republicii au fost 2 candidați, dl. Albert Lebrun președinte al Senatului și socialistul Paul Faure.

După cum am spus mai sus alegerea a avut loc Marți la ora 2 după masă. Noul președinte a fost ales dl. Albert Lebrun, cu o mare majoritate de voturi.

Ziarele franceze subliniază că alegerea dlui Lebrun ca președinte al Republicii, la primul scrutin, nu prezintă nici o îndoială pentru nimeni.

Ele mai arată că dl. Lebrun a avut un singur contra-candidat, pe dl. Paul Faure, socialist și fost deputat, care la alegerile de acum nu a fost ales. Candidatura sa a fost pusă numai pentru a se menține principiul ca la alegerile prezidențiale să nu figureze un singur candidat și că socialiștii să pună candidatura unuia dintre membrii partidului lor.

Alegerea președintelui nu prezintă mare importanță deoarece președintele are mai mult un rol decorativ. În politica franceză importantă mare au alegerile, cari prin rezultatul lor au demisionat guvernul, deschizând prin aceasta o grea și lungă criză, cu efecte și asupra vieții economice.

FOILETON

Schiță în cărbune

È o sală de meditație. Sunt singur. Trebuie să-mi fac datoria chiar cu riscul vieții, ca celebrii Spartani O fereastră mare fixează cadrul unei perspective nocturne. În față se înalță ca o amenințare, spintecând semi-întunecul catifelat, silueta bizară și cernită a unui palat, proiectată pe un crâmpei de cer bleu-marin. Deasupra, cu o diademă de nor-argintii; luna ca o soră de caritate, rece și zâmbitoare, palidă ca o muribundă, își deapănă melancozia urmărind cu gânduri barcă naufragiată într'un fiord scandinav sau isbită de un yceberg în unele verzui ale unei mări din Nord. Deasupra ei, ca o nestemată, o steluță timidă tremură. Pe acest fond grigorescean fixați

silueta fantastică, iar împrejurul ei pre-ărași umbră. Acesta e tabloul pe care ni-l face cadou perspectiva, iar ca ramă puneți tocurile unei ferestre de internat și aveți tabloul în întregime, ne ta blou de dimensiunile celor de pe feretii laterali din sala pașlor pie-dăi de la universitate din Iași.

Alături nu departe răsună ca un suspin înăbușit o melodie tânguioasă, un cântec prelung monoton ca pusta. E orchestra resaurantului Porezan. E lume care petrece.

Din când în când muzica înce-tează și o tăcere lichidă inundă acest colț de coaje terestră. Relativitatea se evidențiază și de astădată: spre cetate răsună orăcâit

sacadat de broaște și uiti că ești la „Casa Învățătorilor”. căci gândul te face să trăiești un capitol din Buccolicile lui Vergilius și să îți amintești de Batra comiomachia lui Homerus.

Cartea îmi tremură în mână. Literile se înlănțuiesc în coloane kilometrice, oscilează, privirea mi se turbură. Un gol imens se sapă în mine. Subterane tentaculare închid clipocitul sud al peurilor ce cad pe tavan. Apa a roș pe-reții, malurile se prăbușesc. În mine se dărâmă ceva. Năruirea aceasta mă sufocă. O mână nevăzută mă strangu ează. Tresar. A fost o simplă halucinație.

Fereastra e deschisă. Pălpări electrice cădelnițează în înfiuit. Mă duc la fereastră. Adieri discrete ca de brize îmi redau luciditatea. Golul din mine persistă. Disecarea prin analiza a unui sen-

Sugrumarea presei.

Revoltătorul caz al ziarului „Calendarul” din București

În disprețul drepturilor înscrise în Constituție, guvernul dela cârmă țării calcă în mod arbitrar cele mai elementare libertăți cetățenești: dreptul de a gândi și de a scrie. Pentru a se răzbuna contra ziarelor cari dau în vileag cruda realitate în care toți cetățenii se sbat dela venirea la cârmă a acestui guvern, care nu a adus nici un leac sărăciei generale, dl. C. Argetoianu, ministru de interne și de finanțe, a decis pur și simplu suprimarea gazetelor care nu-i sunt pe plac. Cazul ziarului „CALENDARUL” este tipic pentru mentalitatea actualului regim.

Constituția noastră prevede în mod clar, că nici un ziar nu poate fi suprimat și nici suspendat. Dacă se publică vreun articol în care Statul ar fi primjduit, autorul lui este personal responsabil.

Totuși în puterea nopții, fără nici un avis prealabil, fără nici o prevenire, fără nici un ordin scris, subalternii dlui C. Argetoianu, polițiști și jandarmi din București, condamnați de superiorii lor, au distrus în noaptea de 24 Martie a. c. materia culasă în tipografie, au arestat 11 redactori găsiți la redacție și au ocupat militărește redacția și tipografia ziarului. Din întregul material confiscat: manuscrise, corespondență și arhiva ziarului, polițiști nu au putut descoperii nici un element care să ducă la învinuirea chiar numai aparentă a vreunui din redactorii sau colaboratorii acestui ziar.

Dl. C. Argetoianu a batjocorit astfel dreptul și libertatea scrisului, conștietate prin disprețurile precise prevăzute în Constituție.

Donă luni au trecut dela această ispravă, iar ministrul de interne continuă aceiaș ilegalitate comisă într'un moment de nebătațire calculată. Nici până astăzi nu este îngăduit ziarului „CALENDARUL” să-și reia aparati. Toate tipografiile din București sunt zilnic cercetate de agenți polițienești pentru a împiedeca reaparitia acestui ziar.

Ziarul „CALENDARUL” a dus în Capitală o campanie acerbă

pentru ieltarea trailului. Combătând trustul zahărului, ziarul „CALENDARUL” a putut canaliza un curent de opinie publică direct în Parlament, iar beneficiarii clandestini ai trustului de zahăr au început să-și vadă veniturile compromise. Printr'un amendament impus de ministrul de interne în Senat, dl. C. Argetoianu a rețus foarte mult efectele legii zahărului.

Intrucă Ziarul „CALENDARUL”, era singurul cotidian independent din București, care amintea zilele primului ministru, dlui Nicolae Iorga să-și fiia cuvântul lui în fața Senatului, de a nu lăsa țara în posesiunea ceea făcuto cu privire la ieltirea zahărului, dl. C. Argetoianu în dubla sa calitate, de ministru de interne și membru în consiliile de administrație a fabricilor de zahăr și a băncilor cari patronaază acest trust parazitari, urmărind cu priu suprimarea „CALENDARULUL”, să domolească pe primul magistrat și să înbușe masal constituția cetățenești. Pentru că s-a făcut datoria, acest ziar avea om de seferit să mavelnicie dlui C. Argetoianu.

Cu cât dl. Argetoianu va persista în ilegalitatea comisă, cu atât asociațiile zăvistice primum și ceterașă presă alături de care stau ceterii ei, vor lupta în mod solid și permanent pentru reîntronarea libertăților nesocotite cu atât b-utală conștiință de actuali ministri de interne.

Toți posesorii asociațiilor de presă din capitală au decis să solicite Regiului o ardentă comuna. În fața primului conducător al României Mari vor protesta cu ultima energie contra tuturor abuzurilor pe cari ministrul de interne le-a comis contra Presei și contra zăvistilor. Pentru izbăvirea țării ale ministrul C. Argetoianu nu poate călca în picioare Constituția, ca un simplu petec de hârtie.

Suprema speranță către care se îndreaptă astăzi privirile și gândurile tuturor este El, Regele nostru, dela care așteptăm cu încredere, neîntârziată intrare în legalitatea donită de țărăștii conștietate al acestei țări.

Serbarea zilei de 10 Maiu.

Potrivit programului, ziua de 10 Maiu sărbătoreala națională a independenței României, s'a început prin serbări școlare aranjate pentru ora 9 la toate școlile secundare și primare.

La ora 10 $\frac{1}{2}$ s'a oficiat un Te Deum în Catedrala ortodoxă decătre I. S. S. Dr. Grigorie Comșa, Episcopul Aradului, asistat de un numeros cler în prezența tuturor șefilor reprezentanți ai autorităților, precum și un public foarte numeros.

La aceeași oră s'au oficiat servicii religioase la bisericile tuturor celorlalte confesiuni din Arad. După terminarea slujbei religioase, dl general Constantin Bălăcescu, comandantul Diviziiei Cavalerie și a Garnizei Arad, a trecut trupa în revistă, urmând apoi defilarea corecțiilor, ofițerilor fără comandă și a trupei.

Dela biserică oficialitățile au mers la palatul prefecturii județului, unde dl Prefect a primit felicitări pentru M. S. Regele și pentru guvern din partea reprezentanților tuturor autorităților bisericesti, militare și civile.

În cursul dupăamiezii s'au aranjat fest valuri în Casele Culturale din

Pârneaș, Șaga și Grădiște. La ora 18 s'a aranjat un festival artistic în sala Palatului Cultural, cu concursul școlilor secundare și a muzicii regimentului 93 Inf.

Seara a avut loc retrăgerea cu torțe a trupei, în sunetele muzicii și a gârniștilor, urmând itinerarul fixat dinainte, pe străzile frumoș illuminate.

Deși serbarea — din cauza vremurilor grege ce apasă asupra tuturor — a decurs în către mai puțin pompoasă ca în anii trecuți, totuși a rădănit și cu ei înțreg poporul românesc, au sărbătorit această sfântă zi a realizării noastre naționale, cu această stăruință și această neclintită credință în Rege și vitalitatea Națiunii Române. REP.

Ghimp.

(celor cu ghimp de la „Stirea”)

Eu cred din Ghimpii Dtra — De multe ori mai bine ir fi — Căle'o cunună să vă faceți S'aveți atunci când veți muri C'ă nuna-șă gândose pitea-va Să aibă și ei rost cândva, Și să ajungă — cum voji — De a'atâpa pe cineva.

QUIS

Băncile în fața Conversiunii.

„Solidaritatea” asociația generală a bancilor românești din Ardeal și a fiut Lună în Clej congresul extra-ordinar, unde s'a discutat situația financiară în urma punerii în aplicare a legii conversiunii. După cuvântarea mai multor delegați s'a adus hotărârea, ca înainte să nu mai călăuzeze dobanzi după depuneri și să nu mai platească nici interese și nici din capitalul depus, rămânând la aprecierea insititelor financiare acomodarea la aceasta hotărâre. S'a mai hotărât, că întrucât până la 21 Iunie băncile nu vor fi sanate, se va cere în bloc lichidarea judiciară a tuturor bancilor din Ardeal. S'a arătat, că din încasarile Statului din anul curent 86% sunt din Ardeal, prin urmare, Ardealul merită să fie sprăjinit, iar nu percutat. S'au făcut propuneri, ca creanțele să se reducă, dacă e necesară reducere la, pe toată linia, extinzându-se chiar și la datorile externe.

Sunt aceste hotărâri desăspărante, cari dacă s'ar împlinși, ar provoca o grevă zăduire economică în întreaga țară și în d-osebi în Ardeal.

Căsătorie. Duminică și-au serbat cununia simpatii a Dșoară Floricel St. Pop cu valorosul nostru colaborator și prieten, Dl. Coriolan Bărbat. Nași au fost Dtra și Dl Dr. Dimitrie Faur, adu. Sincerile noastre felicitări!

Firma Hoszpodár

Vopsitor de haine și curățătorie chimică. Arad, Strada V. Stroiescu, efectuește lucrări prompt și cu preț moderat.

Posta redacției.

D. I. Ștefan, So. St. Paul, Min. U. S. A. Am primit cu mulțumire ceal trimis. Gazetele cerute le căștigăm și trimitem. Cu frățești salutări.

Dr. Augustin Santai medic de spital, dermatolog, venerolog, urolog consultă după masă dela orele 3-5 în strada Gheorghe Popa No. 11.

timent duce la cunoașterea și indirect la pulverizarea lui. Să analizăm deci.

Existența mea e explicită de un poet contemporan de mare calibru, printr'o rezonanță de sfer-ego al meu. „Ce sunt eu? Un biet călător care trec, un accident ciudat de naștere prematură în munții Gorjului, o unesita de lux (deci dispensabilă) într'o societate mânăta de o sănătoasă sevă primitivă, un Robinson minus instinctele coloniale anglo-saxone, un nenorocit fost mare proprietar de talent prost exploatat...” Am venit să mă strecoș printre prietenii ce-și plimbă nostalgia pe asfaltul acestui oraș cosmopolit. Sunt liber absolut liber; nu e mi-

mei să-mi diete calea ce trebuie să o urmez. Dar în libertatea mea predomină singurătatea care împicură cașul și pita în inima. Bolhemismul e acceptabil dar în anume condiții. Să în vecinie călător nu pot înainta de tren în mână, într'o călă de așteptare, poate în frunte dar dela o vreme desăgreabil. Ouzul are nevoie de un săpator de un atăș pe lunec.

Subiectul deprimării mele e o romă euboștină. Ea deține baghet magică. Imi inspire multă afecțiune mi s'apărut un timp că împărtășește simțurile mele și mă înțelege, dar faptul că n'am văzut-o demult imi dă să cred că „la comedia efinită”. Dacă n'ar fi pre-judecățile la om

Locuința ei e aproape o clădire masivă și mohorâtă care aruncă valuri de umbră în grădina vecinului.

Când iubesti ai vrea ca netele tale să fie văzute și trăite de persoana iubita. Prin iubire două persoane formează „în abstract” un sistem de vase comunicante prin care circulă un suflu deviată comună și iluzoria ideală. E un fel de sudaj virtual este atențioza suferința și face mai intensă bucuria.

Ceeace mă chină este acum e gândul unei rezumată decepții pe care n'ăș dor-o. Gândul de a nu fi înțeles mă obsedează, gândul acesta insectă ciudată care sbâr-năe în capul muritorilor...

Privirea ei are o nuanță de rugăciune, vocea un suet de clopot. Vorbesc, te aștept, imi pare că te văd venind, dar e zadarnic. Madona Sintină nu e decât o nă, lucă. Săpână la destinul meu, dormi în pace!

Un răcnet de om cu chifstrăbate latunerecul. Probabil este un client abuziv dela Bristol. Un hă-măit de căine răgusit, o tăgăuire imperativă se ridică dintr'o curte apropiată. Se face apoi tăcere.

Strig lampa. Umbrele se profilează cabalistice pe pereți. Doi pași rezună surd pe coridorul întunecat. Lipsesc doar cătușele unui condamnat care merge să-și ispășească osanda.

Nicu Văleanu

COLOANA BUNULUI CREȘTIN

S'a sărbătorit?

Ca în tot anul, s'a sărbătorit și în acest an ziua de 10 Maiu. A fost mai puțină paradă ca altă dată. Recepțiile împreună cu banchete s'au rărit. Poate vom ajunge să și dispară cu totul. Prea era sufocată sărbătoreala în paradă și prea era înecată în înbenturi. Sărăcia ne silește să prăznuim această mare și însemnată zi de 10 Maiu într'un chip mai cuvințios și mai vrednic de însemnătatea zilei. Căci ziua aceasta este mai presus de toate un simbol.

De pre simbol se vorbește și în alte lucruri, dar înțeles adănc numai în cele religioase are. Așa, de exemplu, altarul bisericilor creștinești este simbol. Simbolizează, închipue Golgota cu crucea pe care Domnul a adus jertfa sângeroasă pentru mântuirea noastră. Dar tot aceste altare simbolizează și jertjelnicul cel mai presus de ceruri, la care se înalță jertfa cea fără de sânge a sfintei Liturghii, a sfintei cumințăturii. Hristos Domnul s'a je flit pentru a noastră mântuire din nemărginita sa iubire față de noi. Aceasta înseamnă că toți ne mântuim, fără osebire. Jertfa lui sângeroasă a adus mântuirea, dar noi trebuie să ni-o însușim prin neincetata împărtășire din jertfa cea fără de sânge, din sfânta Cumințare, împreună împărtășirea cu neșărtătoarea iubire față de Hristos Domnul. Altfel nu suatem vrednici de mântuire, ci ne osândim.

Și simbolul zilei de 10 Maiu trebuie să l primim din acest punct de vedere al religiei și a-i iubirii. Această mare și simbolizează sbuciumul, frământările și luptele de veacuri ale strămoșilor, părinților și fraților noștri. Cu alte cuvinte 10 Maiu este simbolul jertfelor sângeroase aduse de strărinții și frații noștri pentru noi și pentru a noastră tericire și mântuire. Ei au pus în jertfirea sângelui lor toată iubirea ce au avut-o față de noi. Aceasta însă nu înseamnă că noi vom fi și fericiți toți, fără osebire. Jertfa lor a adus fericire, dar noi trebuie să ni-o însușim prin necurmata împărtășire din jertfa cea de fără de sânge, din muncă, împreună truda muncii noastre cu neprecupețita iubire față de neam și țară.

Noi nu vom pune aci vorbe mari, dar goale, de îndemnări și însuflețire. Nu cerem ceea ce nu se poate da. Un singur lucru dorim cu toți. Să muncească fiecare pentru familia și pentru fericirea și binele alor și fiicelor și-și dea silința fiecare ca muncind să-și înmulțească averea și cea pamântască, dar și pe cea sufletească. Să pună fiecare dragoste și cinste în munca sa și să aibe și creștină și conștiință că muncind astfel se împărtășește din jertfa cea fără de sânge a neamului său și se face vrednic de jertfa cea sângeroasă a strămoșilor și fraților săi.

În chipul aceasta înțelegem, că ziua de 10 Maiu este simbolul jertfei din trecut și totodată simbol al prezentului și al veacurilor viitoare. Ea nu se sărbătorește numai într'o anumită zi, ci în fiecare zi din an și în toți anii veacurilor. Nu s'a sărbătorit; ea se sărbătorește. R.

Falimentul „Capacităților“

Țara întreagă asistă astăzi la spectacolul trist pe care capacitatea ministeriale și subministrabile ale Dlui Iorga ni-l'a prezentat — cu ocazia așa zisei învârnări „Ritm-Nou“. Dela început am spus că, pentru a conduce o țară, nu este de ajuns să așezi titluri academice și să știi armonii prin ceaslove ori cât de echilibrat fi ele; acel care și-a sărcinire de-a conduce, trebuie să fie cu capul pe pământ nu în cer, trebuie să simtă greutatea momentului și să le rezolve conform împrejurărilor.

Se poate ca cineva să fie foarte priceput în meseria lui, poate chiar mare savant, și cu toate acestea, dacă i s'ar încredința o țară de mică gospodărie, ar fi incapabil s'o conducă: avem cârri multe de aceasta natură, ar cel mai evident, e cazul guvernului Dlui Iorga.

Incepând cu domnia sa și sfârșind cu cea mai mică dintre excelențele sale, nu vom constata nimic — la resorturile pe care le conduce — de cât cea mai mare incurcătură.

Toate instituțiile statului au fost aduse în așa hal, că a trebuit să recurgem la ajutorul Franței, ca să ne scape din haosul în care plutim, datorită priceperii „tehnicienilor“ din guvern.

Guvernul însuși, văzând cum alunecăm din zi în zi în prăpastia cea mare, care amenință țara să cadă în faliment, speriat de dezastul către care ne conducea, s'a adresat Franței să ne trimeată experți din toate domeniile, pentru ca să ne pue treburile la punct, arătându-ne adevăratele probleme pe care trebuie să mergem, dacă vrem să scăpăm — cu fața curată — din această învârnăală.

Noi n'avem de cât să mulțumim Franței pentru bunăvoința pe care ne-o arată, ori de câte ori facem apel la ajutorul ei material și spiritual, în împrejurări hotărâtoare pentru existența noastră ca neam — sortit a fi straja neadormită la gurile Dunării. Experții francezi sosiți în țară, luând în cercetare administrarea instituțiilor, bunurilor și ființelor țării, au rămas surprinși de starea deplorabilă în care se găsesec, și de modul barbar cum se conduc. Nu și-au terminat baste cercetările, dar din ce a transpirat până acum, în raportul pe care îl vor face, ne vor atrage atențiunea, că în felul acesta treburile statului nu pot merge mai departe: indicându-ne în același timp și normele de urmat.

Ca o consecință acestor cercetări și ca o urmare a greutăților financiare în care ne-a vărit Dl Iorga și ale sale „Capacități“ și „Subcapacități“ ministeriale — sărace cu duhul, — s'a hotărât scoaterea lor din guvern. De câteva zile se tot vorbește de eșirea din guvern a în — „Capacităților“, care răcpund de Cristî, Băzdăg, Tătaru, Stanciu, Carpen și mai

știe Dzeu ce Tufă Răioasă, investiți cu titlul de Excelență din mila Dlui Iorga și pe spumarea biete țării — din al cărei sânge au supt ca niște lipitori flămânde.

După cum vedem, „Nimicurile“ de eri, devenite „Excelențele“ de azi, sunt forțate să iasă din guvern, în cete, fiindcă în cete au fost aduse la cărma statului, spre a fericii cu priceperea lor.

Cât de pricepuți au fost, o simțim cu toții și au constatat-o și Francezii, încât au opinat pentru trimiterea lor în viligiatură de refacere, fiind surmenați, în urma unei așa de încordate munci!

Țara crede, că îndreptarea nu poate fi simțită de cât în mica parte — prin concedierea acelor umpluturi. — pentru remedierea răului, părerea unanimă este: înlăturarea imediată a întregului guvern — lipsit de autoritatea și neputincios în fața crizei, care ne amenință din zi în zi mai rău.

În ori care țara din lume, un guvern care ar fi condus treburile statului pe dibuțe fără norme bine stabilite, fără nici un respect pentru legile fundamentale ale statului, fără nici o considerare față de personalitățile care au făcut dovada valorilor, ar fi fost gonit cu pietre; la noi, din contra, guvernul actual, slădând opinia publică a țării, are îndrezeală să administreze îndreptat și onorabil prin oamenii săi de casă nu prin reprezentanții reali — aleși prin alegeri libere și cu vot secret.

Vina pentru perpetuarea acestei stări nenorocite, o poartă și partidele politice cu răspundere, care nu vor să înțeleagă, că în fața vremurilor așa de apăsătoare, nu mai este timp de târguială și de amânări: ori ce considerațiune de politică măruntă să fie înlăturată — în interesul general al țării, și toți oamenii doritori să-și servească neamul în mod desinteresat, să și dea mână pentru a eși din impasul în care ne găsim.

Țara așteaptă cu nerăbdare și o cere în mod imperios, ca toți acei cari sunt buni patrioți să se înțeleagă în mod frățesc, contribuind cu lumiunile și priceperea lor la salvarea patrimoniului național.

Dacă nici de data aceasta nu se vor arăta înțelegătoare acele Enerții Naționale capabile de sacrificiu, încrederea în aceste forțe va fi sdruncinată din rădăcini, rămânând fără nici un reazăm sufletesc, slunicând în dreapta și în stângă, bătute de toate vânturile rele, producătoare de anarhie.

Dr. Andrei Timar
advocat
și anunță onorata clientelă, că la data de 1. Maiu 1932. biroul advocatului și-l mută din Bdul Reg. Ferdinand No. 3. în **Str. Bucur No. 15-17** (Strada ce conduce la podul cetății).

Asanarea datoriilor agricole

Lămuriri pentru cetitorii ziarului nostru.

Legea despre asanarea datoriilor agricole a fost promulgată de aproape două săptămâni, totuși operațiunile de conversiune încă nu au început. Pentru a lămurii pe țărani datori, dăm în cele ce urmează o serie de lămuriri pe cari le credem de folos.

După legea conversiunii, datoriile agricole sunt împărțite în două clase: acei cari intră în conversiunea de drept și acei cari intră în conversiunea judiciară, ori în cea prin reducerea dobânzilor acumulate.

Coaversiunea de drept.

În conversiunea de drept intră toți sătenii, și preoții, învățătorii, funcționarii comunali etc., cari lucrează pământ și cari nu au mai mult de 20 de jughere cadastrale, respective 50 jughere pentru cei cari traiesc în regiuni muntoase cu o altitudine de peste 600 de metri; dacă datoriile lor se urcă la peste 130 de lei de jugh. Pentru agricultorii cari sunt datori la bănci populare (cooperative de credit) această datorie trebuie să fie de peste lei 300 de jugh.

Toate aceste datorii intră în conversiunea de drept.

Această conversiune este făcută pe un timp de 30 ani și cu o dobândă de 4%.

Reducerea datoriei se face din oficiu și cu 50% pentru particulari și pentru bănci și cu 25% pentru cooperative și bănci populare.

Acei cari vreau însă să plătească datoriile mai repede o pot face, scăpând de datorii și datoriile fiind șterse din sarcina lor la cartea funduară.

Pentru a li se șerge însă jumătate din datorii, e mai bine ca sătenii să-și facă singuri cererea, arătând întinderea locului de care dispun, felul și mărimea datoriei, către cine o au, procentele și cheltuielile pe care le au avut cu această datorie, precum și data când a fost contractată datoria. În posesia cererii, judecătoria va fixa un termen de desbatere la care va invita pe ambele părți. Pentru a putea fi sigur de reușită, e mai bine ca la această desbatere țărani să se prezinte cu toate dovezile necesare, precum scrisori de ale băncii, adeverințe, certificat de avere, copii dela cartea funduară, etc.

Asanarea prin reducerea dobânzilor acumulate

Vor intra în această conversiune toți acei cari îndeplinesc condițiunile dela conversiunea de drept, dar au însă o avere mai mare de 20 jugh. cadastrale și a căror datorii au fost făcute cel puțin cu 60% în vederea agriculturii. Aceste datorii trebuie să fi fost contractate înainte de 18 Decembrie 1931.

Reducerea în acest caz e cu atât mai mare cu cât datoria e mai veche. Astfel pentru o dato-

rie contractată în 1931, se va reduce numai 10%, pentru una contractată în 1930, se va reduce 20%, 30% pentru cele contractate în 1929 și 40% pentru cele contractate în 1928, iar pentru cele contractate în 1927 ori înainte de această dată se va reduce cu 50%. Sub datorie e a se înțelege atât capital cât și dobânzi și accesorii, adică altfel de cheltuieli împreunate cu contractarea împrumutului.

Cererea se va înainta Tribunalului (și nu Judecătoriei ca la conversiunea de drept), în termen de cel mult 60 de zile dela data promulgării legii conversiunii. În cerere în afă de descrierea amănunțită a averii debitorului și a tuturor datoriilor lui, debitorul va declara că se obligă a plăti 10% asupra datoriei astfel convertite încă în primele 6 luni dela data hotărârii definitive, urmând ca restul datoriei reduce să o plătească în termen de 2 ani dela data exigibilității.

Amânarea judiciară

Când debitorul nu poate plăti în condițiunile de mai sus, în loc de reducere dobânzilor acumulate el cere în tribunal asanarea judiciară. Această asanare se admite atunci când debitorii oferă o cotă de 60% din totalul datoriei lor, plătind anual cel puțin 50% din venitul curat al bunurilor asanate și într'un termen ce se va stabili de judecătoria. Acest termen însă nu poate depăși 30 de ani.

Cererea pentru această asanare se va introduce tot într'un termen de 2 luni, adică până în 13 Iunie a. c. și va cuprinde pe lângă datele exacte în ce privește datoria, creditorii și averea debitorului și un plan de amortizare acceptabil de către Tribunal.

Asanarea prin amânarea executărilor

Aceasta asanare se admite pentru un termen de 3 ani și pe lângă o dobândă egală cu scontul Băncii Naționale. Ea este făcută pentru agricultorii cari nu intră în nici una din condițiunile asanării de drept ori a celor două asanări anterioare, fie că pot plăti integral datoria și într'un termen mai scurt, fie din alte motive.

Cererea

În cazul conversiunii de drept, cererea trebuie să o înainteze creditorul. Ea poate însă fi înaintată și de către debitorul care vrea să beneficieze de conversiune. Cererea se va înainta la judecătoria, judecătoria fixând din oficiu un termen de desbatere, e bine ca la desbatere atât creditorii cât și debitorii să se prezinte cu toate dovezile ce le au.

În ce privește celelalte conversiuni, cererea trebuie înaintată de către debitor.

Apelul la tribunal se admite numai la conversiunea de drept, urmând ca celelalte conversiuni să beneficieze de recurs la Curtea de Apel.

Din cauza poilor de primăvară, în orașul Lyon din Franța s'a repetat prăbușirile de teren, dărâmand mai multe clădiri sub a căror ruine au fost îngropate 35 persoane.

Luni a încetat din viață în vârstă de 54 ani, Albert Thomas, directorul Biroului Internațional al muncii lovit fiind de apoplexie. Prin moartea sa, Biroul internațional al muncii a suferit o pierdere greu de înlocuit.

Austriacul Helo a plecat singur într'o barcă de cauciuc, lungă de 6 metri, pentru a încerca să treacă peste Oceanul Atlantic.

Din Bolzano se anunță că prințul Petru a Muntenegrului a încetat din viață Sâmbătă dimineața într'un sanatoriu din Merano.

În urma semnării armistițiului, a încrut retragerea trupelor japoneze din Shanghai. Divizia a patra japoneză s'a îmbarcat din Wootung, plecând spre Dairen.

Guvernul japonez a luat hotărîrea ca toate trupele japoneze să fie retrase din Shanghai până în 30 de zile.

Vineri s'a intrunit la Belgrad conferința Miceii Antante, unde, după cât suntem informați, se va discuta problema desarmării, a datoriilor de războiu și confederația dunăreană.

Ziarele aduc știri alarmante că în Jugoslavia s'a fi descoperit un mare complot contra formei de guvernământ actual de acolo

Rugăm achitați abonamentul

Cinema

Cinema CENTRAL:
Rămân la tine
Comedie, Interpretii: Jenni Hugo și Hermann Thinig.

Cinema SELECT:
Strict pentru adulți.

Bestia

cel mai frapant film al sezonului
În rolurile principale:
Fredric March
Rose Hobart
Miriam Hopkins

Inceputul reprezentațiilor în zilele de lucru dela orele 5, 7^{1/4} și 9^{1/4}.
în zilele de Dum. și sârb. dela orele 3, 5, 7^{1/4} și 9^{1/4}.

Săptămâna

ABONAMENT:

pe un an 120 Lei.
 pentru autorități, in-
 terprinderi și institu-
 ții 200 Lei.
 pentru străinătate an, 250 „
 publicațiuni și alte inserate
 oficiale, cuvântul 2 Lei. Publi-
 cații și inserate mai mici de
 25 cuvinte, taxă fixă 50 Lei.
 Reclame, pe cm. patrat 3 Lei
 Ziarul apare săptămânal,
 Duminică

CALENDARUL SĂPT.

Maiu 31 zile

16 — Luni
 17 — Marți
 18 — Miercuri
 19 — Joi
 20 — Vineri
 21 — Sămbătă
 22 — Duminică

Ciasul se va muta cu 1
 oră înainte în noaptea
 21/22 Maiu când ora 24 se
 consideră de ora 1.

Din cercuri guvernamen-
 tale se desmint știrile pri-
 vitoare la alegerile comu-
 nale. Aceste alegeri n'o să
 se țină nici în luna Iunie
 fiind împreunate cu ch-lu-
 eli de peste 300 milioane
 Lei. Așa se zice, că man-
 datul consiliilor interimare
 se va prelungi până la în-
 făptuirea noii reforme ad-
 ministrative.

Regulamentul de aplicare a
 legii de conversiune va fi gata
 peste câteva zile, când va fi dat
 publicității.

Comisia care lucrează la înlocu-
 mirea lui se întrunește zilnic la
 ministerul agriculturii.

După frământările de câteva
 zile din sânul guvernului. Joi a
 demisionat dl. Vasilescu Carpen,
 ministrul industriei, fiind înlo-
 cuit prin dl. Gh. Tască. Au mai
 demisionat, dl. Vladimir Cristi,
 Coriolan Tătaru, Ștefan Meleş-
 Stanciu și Buzdugan, subsecre-
 tari de Stat, cari locuri, deocam-
 dată, rămân necomplete.

Prin un recent jurnal al Con-
 siliului de Miniștri se oprește
 aducerea în țară a banilor străini.

Atențiune!

Incasatorul nostru, dl. Petru
 Ruja, va cerceta în săptămâna
 viitoare onor. abonați ai ziarului
 nostru din direcția Brad, Chiși-
 neu și Pecica.

Rugăm pe dăni abonați să
 achite abonamentele încredința-
 tului nostru, fiindcă pe acei cari
 nu înțeleg să-și achite barem o
 parte din abonamentul restant, îi
 vom impropesua.

Administrația

Primăria comunei Cermi.
 Nr. 253/1932

Publicațiune de licitație.

Publicăm licitație cu oferte în-
 chise pe ziua de 14 Iunie 1932
 orele 10 dimineață în localul pri-
 măriei din Cermi pentru vânza-
 rea a lor 354 bucăți lemne de
 fag și circa 300 bucăți lemne de
 goron doborâte în pădurea comu-
 nală din lotarul comunal Măraș

(Bihar) în conformitate cu Art.
 88—110 din L. C. P.

Concurenții odată cu depunere
 rea ofertei vor dovedi în rece-
 pisa eliberată de Adm. Fin. depu-
 nerea garanției de 5% după
 suma ofertei.

Condițiunile de licitație se pot
 vedea zilnic la Primăria în timpul
 oficios.

În caz de necesitate a noua
 licitație se va ține la 30 Iunie
 1932 tot în localul și orele fixate.
 Cermi, la 5 Maiu 1932.

Primăria.

R o m â n i a .

Portărele Judecătorei rurale

Ș i r i a .

G. 223/1930.

Publicație de licitație.

Li b z a execuției de esențen-
 tare cefepuată în ziua de 26 Maiu
 1930 pe baza deciziei judec-
 toriei Șirja cu No. 1017/1928 obi-
 ecte sechestrate în procesul ver-
 bal de execuție No. G. 2231/n
 1930 și anume 50 kg. coniac, 2
 dormeze, una covetură, 1 birou,
 1 casapea, una bibliotecă, un
 cred. etc. prețuite în suma de
 lei 59.600 cup. înse în favorul
 „Arădana” Banca de credit din
 Arad reprezentată prin Dr. Aurel
 advocat din Arad, pentru suma
 de Lei 1.500.000 — capital intere-
 rese de 12% dela 20 Ianuarie
 1928 precum și speșele stabilite
 până în prezent se vor vinde la
 licitație publică în Șirja (Fabrica
 de Cogniac) în ziua de 23 Maiu
 1932 la ora 2 d. m. conl. art. de
 lege IX. §-ului 107 și 108 din
 anul 1881. al legii exec.

Șirja, la 27 Aprilie 1932.

Sef. portărei,
 D. Antonescu

S P O R T

România — Austria 4:1 (3:1)

Superioritatea amatoarei române. Șansele la titlul de
 campion. Arădanul Albu între cei mai buni.

Duminică 8 Mai pe stadionul
 onel din capitală, a avut loc
 matchul internațional între repre-
 zentativele amatoare ale Austriei
 și României, care s'a soldat la
 4:1 cu senzaționala victorie a Ro-
 mâniei.

Matchul prin frumusețe și cad-
 rul ce i s'a imprimat a avut car-
 acterul unui eveniment sportiv
 cum rar a cunoscut Bucureștii
 până acum. Faptul că echipa a-
 matoare a Austriei peste una
 dia cele mai bune cotate între
 amatoarele Europei, a reușit a a-
 traže zeci de mii de spectatori
 din diferite regiuni ale țării

România s'a prezentat în ur-
 mătoarea formație: Lăpușneanu
 — Vogl, Albu, — Robe, Stein-
 bach, Borbile II, — Glanczman
 Covași, Sepi II, Bodola, Cociș, iar
 Austria: Klimoš, — Weisz, Smo-
 lenski, — Galli, Pohán, Kovar,
 Wasek, Seter, Sobodka, Hannen-
 raun, Ment,—

Pe urma acestui succes situa-
 ția României în clasament s'a
 ameliorat, fiind a doua urmată
 de Ungaria și Cehoslovacia, a-
 vând multe șanse la titlul de
 campion. Au marcat: Coviș,
 Bodola, Cociș (2) respective
 Sobodka (Austria).

Tabela Rezultatelor de categ. I.

Jucător	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Șoimii	11	7	4	1	26:11	18				
Banatul	10	8	1	1	25:12	16				
Hakoab	11	6	3	2	28:11	15				
Înțelegerea	12	4	6	2	34:24	14				
Chelnerii	11	4	3	4	17:21	11				
Vulturul	13	3	5	5	16:29	11				
Juveatus	11	3	4	4	18:17	10				
Titanus	10	2	1	7	12:22	5				
Victoria	12	—	2	6	7:48	2				

În tabela de față nu se cuprind rezultatele din toamnă obți-
 nute de „Voința” și „R. A. C.” din motivul că, aceste s'au retras
 din campionat

IN ATENȚIUNEA BIBLIOFILILOR

Adamescu Candrea Dicționar Enciclopedic și Istoric Lei 2000.—
 Xenopol Istoria României broșat 14 vol. 2280.—
 Idem legat în piele 5000.—

se pot comanda în
 5 rate lunare la **Librăria »CONCORDIA«**
 Gh. Munteanu Arad, Str. Eminescu 10 Telefon 466

Băncile Bănățene Unite S. A. Arad

BILANT la 31 Decembrie 1931.

ACTIVE		PASIVE	
Casa și valute	9,423.602	Capital social	130.000.000
Depuneri la alte bănci.	21,340.751	Fond de rezervă	52,001.519
Cambii	417.145.726	Fond de dubioase	18.000.000
Imprumuturi ipotecare	4,148.267	Diferite fonduri culturale	150.000
Debitori	250.056.681	Fond de pensii	4,725.092
Efecte și cointeresări		Obligațiuni în circulație	1,899.700
Imobile		Premiul al oblig. cu premie	33.920
Intreprinderi proprii		Depuneri spre fructificare și	
Fondul pentru gar. scris. foc.	260.000	datorii în cont. curenți	487,346.430
Poziții transitoare	2,313.006	Creditori	51,019.557
Garanții	Lei 9,355.270.—	Cambii reescontate	36,533.840
		Imprumuturi cedate	1,366.763
		Cupoane ne plătite	1,416.748
		Poziții transitoare	4,299.113
		Garanții	Lei 9,355.270.—
		Profit	8,510.568
		Dot. fond. de dubioase	8,000.000
	789,303.250		50.560
			789,303.2

Arad—Timișoara, 20 Aprilie 1932.

Directiunea:

Alexandru Bánfi m. p. director
 Carol Novotny m. p. director
 Nicolae Bosch m. p. subdirector
 Antoniu Faber m. p. subdirector
 Ioan Stamp m. p. subdirector

Consiliul de administrație:

Dr. Eschker m. p. președinte (Timișoara), Adelman m. p. vicepreședinte (Arad), Dr. Várady m. p. vicepreședinte (Timișoara), Dr. Andres m. p. Angele m. p., Bau-
 winkler m. p., Bendler m. p., Dr. Buschmann m. p., Buttlinger m. p., Darányi m. p., Dr. Krepil m. p., Nattland m. p., Dr. Spahn m. p., Winkler m. p.

Comparând bilanțul de față cu registrele principale și secundare l'am găsit în ordine.

Arad—Timișoara, 27 Aprilie 1932.

Comitetul de supraveghere:

Dr. Engels m. p. președinte (Timișoara), Reinhart m. p. președinte (Arad), Koszka m. p., Krämer m. p., Mohilo m. p., Reif m. p., Szántó m. p.